

Szerkesztőség
Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal

Alv. Regele Ferdinánd 4/22
(József főherceg-ut.)

(Aradi Nyomda Vállalat.)

Sürgönycim: Közlöny, Arad

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Égész évre 720 Lej
Fél évre 360 Lej
Negyed évre 180 Lej
Havonta 60 Lej

Hirdetések díjazás szerint:
Megjelenik naponta reggel.

Egyes szám ára 4 lej, vasárnap
5 lej. Bucarestben 50 napra
több.

Az „előkelő idegen.”

A magyar fővárosnak most ismét mulatságosan groteszk szcénzációja van. Egy szélmákos fiatal francia gróf végiglopta és végigcsalta fél Budapesten, befurakodott a legelőkelőbb arisztokrata családokba és miután idegenből jött, nagyhangú frázisokat puffogtatott, könnyen győzött is a szélmákos a porondon. Gróf Jean de Gaillard, a „royalista” francia, ez az előkelő idegen nem tett egyebet, minthogy hónapokig jól élt Budapesten, majd amikor elérkezettnek látta az időt, szépen kifosztotta egy bankár barátja lakását. Amikor a dolog kitudódott, az előkelő urak szégyenkeztek és már nem is annyira a lopás fájt nekik, mint inkább az, hogy felültek egy szélmákosnak.

A sok szomorú példa már vala, hogy megtaníthatta volna az embereket arra, hogy a nagy idegenimádást mérsékelni kell. Nem szabad készpénznek venni a francia, olasz vagy angol jövevű és jövevényes embereket minden szavát. Gondoljunk csak arra, hogy hány ugynevezett idegen tőkével alakult vállalat bukott meg itt nálunk is rövid idő alatt és míg az itteni becsapott könnyenhivők sopánkodtak pénzükért, addig a nagystíli külföldi szélmákosok valamilyen kényelmes külföldi fürdőhelyen jót nevettek a markukba az áratlan és naiv „provinc” fölött, mert ezeknek az uraknak csak provincia, kontinens sok kis tilama. Emlékezzünk csak vissza, hogy a közelmúltban elég volt egy idegen uni formis, hogy majdnem leboruljunk annak viselője előtt, elég volt a francia vagy angol beszéd és mindjárt eloszlott a bizalmatlanság, könnyen hittünk, hogy az odahaza nemlévő dollár, fontok vagy frankok tényleg megvannak és csak az alkalmat várják, hogy hozzánk röppülhessenek nagy vállalkozásokra és műveletekre.

Nem árt, hogy ha arra gondolunk, hogy hány ilyen ugynevezett „előkelőidegen” került a rendőrségre és amikor a durva rendőrök lemosták az előkelőséget ezeknek az arcáról, kiderült, hogy nagystíli nemzetközi szélmákosokhoz volt szerencsénk. A békekötés utáni új helyzet valahogy új és gazdag területeket adott a nemzetközi szélmákosoknak. Egy egy ilyen kirándulás nem megveendő valami és miután már az iskolában belénk nevelték a nagy nemzetek iránti hódolatot, boldognak kell éreznünk magunkat, ha egy ilyen nagy nemzetbeli fiú leereszkedik hozzánk és elegáns mozdulattal elveszi rossz valutánkat, a mely ilyenkor nem is bizonyul olyan nagyon rossznak. A pesti gróf ur valahogy felnyitotta egy kissé a szemünket és eszünkbe idézi a jó közmondást: „messziről jött ember nagyot mond.”

Megkapja a külföldi kölcsönt Románia.

Nem szállítják le a petróleum-illetékeket. — Sürgetik a Vadul Comerciált.

(Bucuresti, október 3.) Oromulu, a Banca Nationala kormányzója ma hivatalos jelentést tett közé párisi és londoni tárgyalásainak eredményéről. Oromulu ez alkalommal is hangsúlyozta, hogy a külföldi kölcsönt a legrövidebb időn belül tető alá hozzák. Érdekes eseménye még a román közgazdasági életnek, hogy a petróleumtársaságok képviselői ma megjelentek Bratianu Vintila pénzügyminiszter előtt és kérték, hogy a kormány szállítsa le a petróleum-kiviteli illetékét. A kérelemnek a miniszter nem tett eleget, mert mint kijelentette, a petróleum-illetékek leszállítása ellen kell állást foglalnia már azért is, mivel az e címen befolyó jövedelmeket beállították a költségvetésbe és így

annak megváltoztatása az államháztartás problémáját érintené. A petróleum-illetékeket az állam a külföldi adósságok fedezésére vette fel a költségvetésbe, ezért magasabb államérdek lehetetlenné teszik, hogy a petróleum-társaságok kérelmének eleget tegyen.

A vadul comercial kérdése smét aktuálissá vált. A régen huzódó törvényjavaslat tető alá jutása eminens érdeke a kereskedelemnek és éppen azért ma egy újabb kereskedőküldöttség kereste fel Tancred Constantinescu kereskedelemügyi minisztert, kérve őt a kérdés sürgős megoldására. A miniszter közölte a küldöttséggel, hogy csak kedden adhat végleges választ, mert addig megállapodásra akar jutni e kérdésben Marzescu igazságügyi miniszterrel.

Szándékos emberöléssel vádolják a gyilkos budapesti főtanácsost.

A budapesti rendőrség előzetes letartóztatásba helyezte Kosztka Istvánt, Valérián huszárezredes mérénylőjét. — Érdekes visszaemlékezések a tragikus véget ért aradmegyei származású huszártisztról.

(Saját tudósítónktól.) Az oly tragikus körülmények között elhunyt Valérián Zsigmond huszárezredes megdöbbentő halála még mindig izgalomban tartja a magyar fővárost és osztatlan részvételt kelt Aradon is, ahová sok kedves epizód és ifjúkorának minden emléke fűzte. Aradon még mindenki emlékszik arra a fess, fiatal, markánsarcu huszárkapitányra, aki tíz esztendővel azelőtt az akkor Aradon állomásozó honvédszázad ezrednél szolgált. Egy vele történt megkapóan kedves epizód közzsájon is forgott a háború első napjaiban.

A kapitány-fiu és a hadnagy-apa.

Édesatyja Valérián István, ismert világosi szőlőbirtokos a háború kitörésének idejének önként jelentkezett katonának. Bár már abban a korban volt, amikor nem kötelezte őt a fényes mundér, még is ki akarta venni a részét a nagy háborúból és szolgálni akarta hazáját. Valamikor aktív huszárhadnagy volt és bevonulásának napján vissza is kapta rangját. Kardcsörtetve ment az aradi korzón az öreg hadnagy, amikor szembejött vele egy magasnövésű fiatal kapitány. A hadnagy előírás szerint sapkájához emelte kezét és mereven tisztelgett a felebbvalónak.

És a felebbvaló elmosolyodott, viszonzta a tisztelgést, majd a

fényes és népes korzón odament az öreg hadnagyhoz, lehajolt és kezét csókolt neki: Valérián Zsigmond huszárszázados kezét csókolt apjának, a hadnagnak.

A Valérián-család tagjai különben ismert alakjai voltak az aradi előkelő ur társaságoknak. A család ősrégi fészke Világos község volt, de gyakran bejártak Aradra és a Valérián-fiúk is itt végezték iskoláikat. A fiatal aradi tiszt lovasbravurjai mindenkor feltűnést keltettek. Tisztársai szerették a finom modoru előkelő gondolkodásu bajtársat, a legénység is szerette a szigorú, de humánus gondolkodásu tisztet, akinek háborus bravurjairól több ízben megemlékezett a „Höfer” is. Most már örökre elcsendesedett a daliás Valérián Zsiga, két buta acélgolyó gyorsan végzett vele.

Menteni akarják a gyilkos pénzügyi főtanácsost.

Mint budapesti tudósítónk jelenté ma ismét kihallgatták Kosztka Istvánt a gyilkos pénzügyi főtanácsost. Hangoztatta, hogy teljesen tudatában van cselekedetének, nem bánt meg semmit sem és hasonló körülmények között ugyanigy cselekedne: pillanatig sem haboznék, hogy családi boldogságának megrontóját elpusztítsa. Mai kihallgatása alkalmával ismét részletesen elmondotta egész családi tragédiáját. Őt év-

vel ezelőtt nősült, feleségül véve Mezey Amáliát, aki leánykorában Mezey Manci néven a budapesti előkelő társaságok ünnepeit spor. hölgye volt. Házasságuk után egy évvel fiugyermekük született, ami még szorosabbra fűzte a kapcsolatot közöttük. Igazán ideális házaseletet éltek. Néhány hónappal azelőtt vette észre, hogy felesége, akit még most is rajongásig szeret, elhidegült vele szemben és feltűnő módon flörtöl legjobb barátjával Valérián alezredessel. Ezután a bizalma megrendült a baráttal szemben, feltékenykedni kezdett és felesége minden lépését ellenőrizte. Állandó volt odahaza a veszekedés és zsörtölődés és az fejlődött a dolog a végzetes gyilkosságig. Kosztka családja megvizsgálta Kosztka elmebeli állapotát és bizik abban, hogy a szakértők pillanatnyi elmezavar hatásának minősítik a gyilkosságot. Az eddigi vizsgálat csak annyit állapított meg, hogy a haláltokozó golyók oldalról érték Valérián Zsigmondot és nem kizárt dolog, hogy orviamulásnak esett áldozatul a katonatiszt. Világosságot erre csak a későbbi nyomozások deríthetnek.

Letartóztatták Kosztka Istvánt.

Ujból kihallgatták Kosztkánét is és a rendőrség tapintatosan úgy intézte a kihallgatást, hogy a férj ne találkozzék a feleségével. Kosztkáné középtermétű, sovány, elegáns szép asszony. Csak lényegtelen vallomást tett, a tragédia okairól ma már megtagadott mindent felvilágosítást. Kihallgatták még özvegy Valérián Zsigmondnét, aki szintén lényegtelen vallomást tett, csupán annyit mondott, hogy férjével az utóbbi időben nem élt harmonikus életet, de nem gondolta volna, hogy ilyen borzalmas vége lesz a dolognak. Eddig huszonhat tanu jelentkezett a rendőrségen, akik a két család életéről kívántak fontos tanuvallomást tenni. A szerencsétlen Kosztkát különben már kétnapos fogság is teljesen megtörtte. Mióta a főkapitányságon van, még nem aludt semmit sem, alig akar táplálékot magához venni és pillanatig sem tud egy helyben ülni. Egvedül kisgyermeké iránt érdeklődik. A rendőrség az előzetes nyomozati adatok alapján meghozta határozatát, amelynek értelmében Szándékos emberölés büntetnének vádjá miatt előzetes letartóztatásba helyezte Kosztka Istvánt, aki így hamarosan átkerül az ügyészség fogházába.

— Nagybeteg román politikus. Bucurestiből jelentik: Marghiloman, a neves politikus egészségi állapota az utóbbi napokban aggodalomra adott okot. A nagy beteg politikus kívánságára egy neves bécsi professzort hívtak meg, aki a konzilium során megállapította, hogy a felgyógyulás kedvező jelei mutatkoznak és közeli veszélyről szó sem lehet.

Hogyan lett Fleischer Bélából Emőd Tamás.

A kis nagyváradai diáktól a híres magyar költőig.
A „Mézeskalács“-ot szív írta szívnek szívesen.

(Saját tudósítónktól.) Szív küllő szívnek, szívesen... A függöny felszaladt és előttünk áll a nekeresdi vásár tarka, bohókás népe. Az öreg paraszt mesél kis unokájának Éncella királykisasszonyról és a mézeskalács szívről, amelyben rigmusírás is van és nagyanyó fel is olvassa:

Szív küllő szívnek, szívesen
Szív kapta szívtől kedvesen...

És beszélgetnek a költőszívből faragott figurák, a nekeresdi vásár alakjai... Nincsen a darabban jazz-band, nincsenek s'kam-lós mondások, dekoltázsok és pikáns táncok... szív és melegség uralja a Mézeskalácsot. Emőd Tamás gyönyörű meséjét. És azok előtt, akik már ifju korában ismerték a melegsívi költőt, újra felelevenedett a régi, elmúlt idő, amikor Emőd Tamás még félénk kis diák volt. Akkor is már nagy-nagy melegség uralkodott szívében és ezt a melegséget élete futásán, ragyogó ivelésű költői pályáján mindenkor megőrizte, féltve dédelgette. A szerény, ábrándos kis költőből azóta országszerte ismert poéta szindarabíró lett, aki beváltotta a hozzá fűzött reményeket, de megmaradt még ma is annak, ami egykor volt... az ábrándos, melegsívi poétának...

A nagyváradai származású költő Váradon végezte iskoláit a premonstreiek iskolájában és a tanárok nagyon szerették a szerény, kedves fiút. Szabad idejében otthon elvonult mindenkitől és verseket írt, amelyeket felolvasott az önképzőkori délutánokon. A versek szépek voltak, mindenkinek nagyon-nagyon tetszettek. És a

kis diák szívében, akit akkor Fleischer Bélának hívtak, megdobbant a vágy, hír, dicsőség után... Nagy, vakmerő, merész cselekedetre határozta el magát. Néhány versét, amelyeket ő maga is a legszébbeknek tartott, borítékba zárta és elküldötte Kiss Józsefnek, azóta elhunyt kiváló magyar költőnek, aki akkor a „Hét“ című irodalmi lapot szerkesztette, és a kis diák véleményét, bírálatot kért a nagy költőtől. Rövid idő múlva levél is érkezett Kiss Józseftől, a kis diáknak Fleischer Bélának nagy-nagy örömet jelentett ez az írás: az agg poéta kedves szöveggel, igaz szeretettel biztatta a kicsi, rajongó szívű diákot, hogy dolgozzon csak tovább, mert versei szépek, melegek és tehetséget árulnak el. Csak egyet kifogásolt a nagy költő és ezt is megírta őszintén:

Kicsi fiacskám, egy magyar költőt nem hívhatnak Fleischer Bélának. Ezzel a névvel nem lehet sikert aratni. Azt ajánlanám, kedves fiam, hogy válasszon más írói nevet, mondjuk például Emőd Tamást.

És a boldog kis-diák megfogadta a tanácsot és néhány év múlva már a magyar határon belül diadaltól zengett, ismertté lett a Kiss József adta költői név, az Emőd Tamás. A nagyváradai diákpoeéta első versel is így jelentek meg a Hétben, majd érettségi után Emőd Tamás a Nagyváradai Naplóhoz került újságírónak és több versével ott is nagy sikert aratott. Majd jött a „Holnap“ s az ifju, de már híres, neves Emőd Tamás szintén erős, jelentős tagja lett a Holnapos gárdának.

Újságíróskodása közben még

jogot is tanult, de vizsgáit nem tudott. Többször nekiindult Kolozsvárnak, hogy szigorlatot tegyen és mindannyiszor nagyszerűen el is készült, de a vizsgabizottság elé sohasem került. Annyira drukolt, hogy az utolsó napon mindig elhatározta, hogy: majd legközelebb. Somló Bódog, a kolozsvári egyetem akkori tanára nagyon szerette a fiatal költőt és mindent elkövetett, hogy rábírja a vizsgázásra. De sikertelenül. Emőd mindig azzal a szent elhatározással utazott vissza Nagyváradra, hogy a legközelebbi szigorlaton félredob minden félelmet és nekimegy a vizsgának. És legközelebb újra visszalépett... Az, hogy nem lehetett jogi doktor, mint a bekövetkezett események mutatják, nem vetett gálat gyönyörű ivelésű költői pályafutásának. Emőd Tamás ma ismert nevű magyar költő, író és drámaíró, s egy pesti színház direktora. De a költészethez nem lett hűtlen: Emőd Tamás a rajongó, melegsívi poéta ma is az, aki volt. Az évek szinte észrevétlenül suhantak el felette, a mai kor egoista nézetei nem hagytak nyomot a lelkében... és a megkapóan bájos, legújabb meséjének a Mézeskalácsnak minden sorából kilüktet az egykori nagyváradai diák rajongó szíve, muzsikáló lelke, aki a hosszú évek szárnyalása után a megizmosodott tehetségű, lelkes, finom poéta lett, aki ragyogó gyöngyszemmel ajándékozta meg a magyar irodalmat, a „Mézeskalács“-csal, amelyet szív írt szívnek szívesen...

— Cseh újságírók Aradon. Október 9-én tizenöt cseh újságíró érkezik Aradra. A hírlapírók romániai tanulmányuton vannak és utba ejtik Aradot is. Reggel kilenc órákor érkeznek Oradea-Mareról és még aznap Timisoarára utaznak. A vendégeket az aradi állomáson Popa Constantin városi tanácsos fogadja.

Elöntötte a Zsil-völgyét a vízár.

Munkások százai lettek hajléktalanok. — Torlasz az elpusztult háziállatokból s a szegény emberek burotaiból.

(Saját tudósítónktól.) A zsilvölgyi bányavidéket súlyos árvíz-katasztrófa pusztította végig. A napokig tartó folytonos esőzés folytán a Zsil folyó óriási méretűvé dagadt. A zsil-menti lakosság rémülten és tehetetlenül állt a készülő katasztrófa előtt, amely be is következett. A Zsil-folyó kilépett medréből és mindent elsodró hatalmas árral öntötte el a katasztrófától már annyit szenvedett vidéket. Petrozsényben két nap óta minden víz alatt áll. A vasúti forgalom, mivel a víz a töltést elöntötte, szünetel s minden épkezláb ember a katonaság által vezetett mentési munkálatoknál segítkezik. Az ár természetesen legelőször a munkáslakásokat öntötte el.

A házakban, szobákban térdig ért a víz s rettenetes látvány volt, amint a fajveszélő és életét is alig megmenteni tudó lakosság szemeláttára sodorta el a víz a szobák könnyebb butorzatát, agy-neműt és kéziszerszámokat. A háziállatok nagyrésze már nem volt megmenthető és egész disznócsordák, kecskék, lovak és egyéb háziállatok hulláit vitte a víz.

A katasztrófa nagyságát még növelte, hogy az árral elhordott butorok, farönkök, állatok hullái a petrozsényi híd előtt a híd pillé-reiben megakadtak és a víz szabad folvasát eltorlaszolták. Emberek százai próbálták ezeket a torlaszokat csákánnyal, fejszével, kapával szétverni. E munkáközben Stanciu bányamunkás a vízbe zuhant, még pedig oly szerencsétlenül, hogy mindkét lábát eltörte. Kuksán bányamester pedig mentési munká-

TARCA

Látogatás Henry Fordnál.

(Newyorki levél.) Ide s tova tíz és néhány esztendő múlt el azóta, hogy Henry Ford bizonyos új politikát kezdett hirdetni és gyakorlatilag már meg is valósította. Ford talán ma a világ leggazdagabb embere, rendkívül fontos szerepet visz Amerika gazdasági és technikai mindjárt hozzá: politikai életében is. Ezért nagy érdeklődésre tarthat számot az a látogatás, amelyet William E. Chenery a minap Ford műveiben tett és leirt.

Ford mindenekelőtt két alapelveit valósított meg: Többet fizet a munkáért mint általában szokás és olcsóbban adja gyárainak készítményeit mint versenytársai. A Ford Company huszonegy éve működik. Ford maga leginkább Dearbornban található, tizenöt mérföldnyire a Ford Motor Company teleptől, mely a Highland Parkban, Mich. van. Itt 65.000 munkás dolgozik és naponta 8900 autó készül el. Ford birtoka 12 ezer acre, Detroittól nyugatra fekszik.

Henry Ford már elmúlt hatvan éves, magas szikár ember és barna, mint egy farmer. Nagy gyakorlatú, hetenként megfordul óriási

telepein. Mostanában legtöbbet a Rouge River mentén épülő új telepet tartózkodik. Barátságos, egyszerű modora van, ha megszólal, elkomolyodik. Általában szereti, ha terveit bizonyos titokzatozással fedli.

— Nekünk itt az a dolgomik — mondotta Ford az öt meglátogató újságíróknak — hogy munkaal-kalmat teremtsünk. Az emberek mindennél inkább kívánják a munka lehetőségét. Az egyik bűn gonoszabb a másiknál, akkor az a legsúlyosabb, ha nem használjuk fel képességeinket.

— A nyári hónapokban szünetel olykor két hétig az üzem. Ez idő alatt az ötnapos munkahéttel kísérletezünk. Szeretném ha ezt állandósítani lehetne. A munkásoknak szükségük van külön pihenőnapra, hogy annál jobban élvezhessék a vasárnapot. Én azt hiszem, hogy ez az újítás üzleti szempontból is beválna.

— Az autókerekesletet nem tudjuk kielégíteni. A szükségletnek és keresletnek se vége se hossza. A gépkocsigyártás valamikor nemcsak kedvtelés, hanem igazi ipar lesz. Vegyünk például egy kerékpárt. Ma már nem divatos. Ennek ellenére ma több bicikli készül, mint akkor, amikor a legnagyobb volt a kerékpár-láz. Azt hiszem, hogy a gépkocsigyártással

is így leszünk. A Ford Company akkora vállalkozás, hogy trösztnek is megjárja és mégsem népszerűtlen, — mondotta az újságíró.

— A tröszt önmagában véve — felelte Ford — nem szükségképpen rossz. Azt hiszem, hogy sok tröszt hasznos szolgálatot tesz a köznek. Nem hiszem, hogy a nagy tőke természeténél fogva rossz volna. Mi nem kerestünk pénzügyi segítséget, mert szerencsénk volt. Olyan üzlettel foglalkozunk, ahol állandó a kereslet és készítményeinket készpénzzel fizetik. Következésképp mi megkapjuk a pénzt munkánkból a szükséges terjeszkedésre. Más iparágakban gyakran mások a körülmények és némelyiknek kölcsönre van szüksége. Rossz dolog kölcsönt felvenni, ha sikertelenséget lepez. Ha egy vállalkozás veszteséggel jár, nem okos dolog a bankba menni segítségért, mert így azt takar-gatják, ami rossz volt, amin javítani kellene. Ebben a pillanatban egy farmer lépett be bejelentetlenül a szobába, Ford régi ismerőse. Kora délutánra járt az idő és a farmer elmenni készült.

— All right! — mondotta Ford — menjünk. És a világ egyik leg-hatalmasabb embere karonfogva távozott az egyszerű emberrel.

Ford meghívott, hogy nézzem

meg különböző vállalkozásait. — Irja tovább Cheney érdekes beszámolójában — Detroitban a Ford társaság átlag 118—180 ezer munkást alkalmaz. — Családjaikkal együtt 300—500 ezer ember lakik a telepeken. Ford egyik főelve, szeretettel kell bánni. Ezzel a lehető legdemokratikusabb szellemben kezeli őket. A legszigorubb vétség az ivás, ha valaki iszik, azt kénytelenül elbocsátják. Ford most új telepet épít ki a Rouge River mentén, ahol 40.000 munkást foglalkoztat. Itt gázt, cementet, kokszt és hasonlót gyártanak. Ez a gyártelep 250 ezer lőerővel dolgozik. Másik érdekes vállalkozása Fordnak, hogy a telepekből apróbb gyárakat épít, amelyekben azokat a farmereket foglalkoztatja, akik a földművelés munkamentes hónapjaiban eddig tetlenül éldegéltek. Az emberek eddig a vidékei a városba önzöltek — mondotta Ford egy előadásában — amelyet rádiótelefonon tartott. Most megfordult a hullám, az emberek a városokból vidékre önzölnek. A városok letörttek, nem tudják továbbá viselni terheiket. A centralizálás idejét malta. Nincs nagyobb város, ahol az egészségügy, iskola, a világlátás, a közlekedés és a telefon-szolgálat költségei nem mértéken felül nagy. Mindegyik városi prób

latok közben halálosan megsebesült. A mentőakció ereje a bányák torkolata elé koncentrált, ahol megfeszített munkával igyekeztek a bányákat az ár ereje elől megmenteni.

Vulkánban és Lupényban hasonló módon pusztított végig a megáradt folyó, a vasúti forgalom ott is szünetel, mivel a pálya erősen megrongálódott. A termelés természetesen az összes bányákban már napok óta megszűnt. A kár nagyságát pontosan megállapítani nem lehetett. Hozzávetőleges számítás szerint a bányák és a magánosok kára tizenöt-husz millió leire rug.

HOGY ALL A LEJ?

1924. okt. hó 3-án 100 lejért adtak:

Nálunk:

- 2.50 svájci frankot.
- 9.10 francia frankot.
- 40.000 belföldi magyar koronát
- 36.700 osztrák koronát.

Zürichben 2.70 frankot

Párisban 9.85 frankot

Newyorkban 51.50 centet.

— Csak román szövegű képeslapok lesznek forgalomban. A bucuresti sziguranca tudatta, hogy a belügyminiszter rendeletére újabb két havi időtartamot engedélyeztek a képes levelezőlapok magyar szövegeinek román nyelvre való fordítására. Ezen időn túl a magyar és más nem román nyelvű felirásokkal ellátott képes levelezőlapokat kivonják a forgalomból.

léma a túlnépességben gyökeredzik. Az emberek milliói azért hagyják el a falvakat a városokért, mert a falu csak korlátolt mértékben adott módot a megélhetésre. A modern ipar, ez az óriás, mely megvetette lábát a vidéken. Lassan lehetővé teszi az embernek, hogy a szabad természet közepében éljen, a mezők és az erdők vidékén és mégis részt vehet a világ nagy vállalkozásainak munkájában.

Felnőtt munkás, férfi és nő, na ponta minimálisan hat dollárt kap. Ez nagyobb bér, mint akármelyik gyár fizetése.

Az automobilgyárban 6.64 dollárt fizet Ford, 1.85 dollárral többet más vállalatnál. Ezért munkásai nem igen gyakran váltakoznak. Ford lassanként már visszavonul vállalatának személyes vezetésétől. Terveit legidősebb fia, a harminceves Edsel hajtja végre. A munkások és a tisztviselők szeretik ezt a csendes, nyugodt embert, aki kevésbé intuitív szellem, mint az apja. Még nem tudni, vajon örökölte-e apja zsenijét és filozofiját, amelyet az öreg Ford imigye fejezett ki egy épület kapujának feliratában:

„A múlt nemzedék a jövőhöz emberhidon közeledik, azok hidján, akik a három főiparágban, a mezőgazdaságban, a gyáriparban és közlekedés terén dolgoznak”.

Háromszázezer erdélyi menekült Magyarországon.

A menekültek szabad hazatérésének biztosítására egyeztető tárgyalások folynak Magyarország és Románia között: — Az utolsó vagonlakó családot 1923. júniusában helyezték el rendes lakásba.

(Budapest, október 3.) Amikor a háború elvesztése nyilvánvalóvá vált, tudvalevően a zsúfolt vonatok hosszú sora indult meg.

Az erdélyi menekültek elhelyezése természetesen súlyos terhet és gondot jelentett a megkisébedett Magyarországra, s hónapokon, sőt esztendőkön keresztül csak vagonokba összezúfolva lakhattak a szerencsétlen családok.

Öt esztendő múlt el a szomorú vonatok érkezése óta, tudósítónk érdekesnek tartotta utána járni annak, hogyan sikerült a menekültek elhelyezkedése, mi a sorsa a sokezer menekültnek. Tekintve, hogy a menekültek túlnyomó része erdélyiekből telik ki, elsősorban az Erdélyi Menekültek Szövetségéhez fordult, amelynek elnöke Dózsa Ferenc dr. kuriai bíró, a következőket mondotta:

— A kiutasítottaknak több, mint 90 százaléka lateiner ember, tanár, bíró, ügyvéd. Tömeges érkezésük természetesen lehetetlené tette azonnali elhelyezésüket.

meg kell azonban állapítani, hogy a magyar kormány minden lehetőt elkövetett, hogy elhelyezkedésüket elősegítse. A menekült állami tisztviselőket felvette az itteni státusba, s fokozatosan a lakás kérdést is sikerült megoldania, annyira, hogy 1923. június óta már egyetlen erdélyi menekült család sem kénytelen vagonban nyomorogni. Ennek a jelentősége csak akkor válik nyilvánvalóvá, ha meggondoljuk, hogy az erdélyi menekültek száma a 300.000 körül van. — A lakásokban elhelyezett menekültek száma tehát ma már szinte elképzelhetetlenül nehéz feladat elé állította a kormányt, tekintve, hogy a szűk határok között az ország és főleg a városok túlsúfoltak.

— A kiutasítottak ügyében a magyar és román kormány között tárgyalások folynak olyan irányban, hogy a kiutasítottak szabad visszatérését biztosítsák, amennyiben ottani elhelyezkedésük lehetséges, vagy épen kívánatos. Ezek a tárgyalások egyelőre folyamatban vannak és minden remény megvan arra, hogy sikerrel is járnak.

Ezüstkanalat lopott egy francia gróf Budapesten.

A royalista kiküldött mint házi-tolvaj. — A budapesti rendőrség elfogató parancsot adott ki gróf Jean de Gaillard ellen.

(Budapest, október 3.) A magyar főváros előkelő köreinek kínos szenzációja van: egy francia szélhámos befürakodott a legismertebb arisztokrata családokba és évekig élt nagylábon Budapesten, míg most kiderült, hogy lopásokat követett el és úgy a magyar, mint a francia rendőrség körözeti az előkelő idogent. Pár évvel ez előtt, amikor a külföldiek még valóságos nimbusz vette körül Budapesten, feltűnt egyszerre gróf Jean de Gaillard aki mindenütt mint a francia royalista pár: elnökének a fia mutatkozott be. Elmondotta, hogy tanulmányozni jött a magyarországi viszonyokat és támogatást hoz a magyar legitimistáknak a francia royalistáktól. A szimpatikus, elegáns megjelenésű huszonhat éves grófot csakhamar mindenütt megkedvelték, állandóan a legjobb társaságokban volt és nem folyhatott estély, vagy ünnepség, hogy azon ő meg ne jelent volna. A gróf bizalmas baráti körben elárulta még, hogy ő szórakozáson kívül még a Pathé filmgyár igazgatója is és magyar-francia filmnépszerűsítést akar létrehozni, azonkívül tudósítója az Echo de Parisnak.

Megismerkedett Kálmán László ismert és dúsgazdag budapesti bankárral is, aki örömmel látta több ízben vendégül a fiatal francia grófot. A bankár egyszerre csak azt tapasztalta, hogy sorra tűnnek el ezüst evőeszközei, szép arany és ezüstcigaretettárcái, értékes miniatűrjei és több más dolga. Gondolni sem mert a grófra, hanem megbízott több magán detektívet, hogy figyeljék a cselédséget. A figyelés azonban eredménytelen maradt és az értékes tárgyak továbbra is eltűntek. Egy szép napon gróf Jean de Gaillard a következő szavakkal fordult a bankárhoz:

— Kérem, fizesse vissza nekem azt a százötvenezer frankot, amit azért adtam Önnek, hogy magyar pénzre váltsa be egy bankban.

A bankár meglepődött a kérésen, mert úgy emlékezett, hogy eddig csak ő adott apróbb kölcsönöket új barátjának, de annak százötvenezer frankját nem is látta. A nemes gróf erre két fiatal magyar arisztokrata kíséretében felment a rendőrségre, ahol feljelentette sikkasztásért a bankárt. A rendőrség kihallgatta a bankárt, aki itt is tagadta a százötvenezer

frank létezését, mindamelllett mégis két napig a rendőrségen tartották. Amikor végre kiszabadult, hazament lakására, ahol meglepődve látta, hogy rövid távolléte alatt a lakását teljesen kifosztották. A házbeliék elmondották, hogy a gróf egy nagy társzekerrel megjelent a ház előtt és minden felpakolható elvitt. A bankár rohant a rendőrségre, ahol megindult a nyomozás, amelynek folyamán érdekes dolgok derültek ki. Az elvitt tárgyak nagyrészt megtalálták műkereskedőknél és ugyancsak itt látta viszont Kálmán László elvitt ezüstneműit és miniatűrjeit. A gróf időközben eltűnt Budapestről és a rendőrség táviratilag érdeklődött Párisban az Echo de Parisnál és a Pathé-cégnél, de mind a két helyről az a válasz jött, hogy a gróftól még csak nem is ismerik. A rendőrség most annyi ideig pihentetés után körözölevelet adott ki a szélhámos és tolvaj gróf Jean de Gaillard, a nagy royalista ellen.

Elégették Buriánt

A világtüri énekművész halott hamvasztása Prágában.

(Prága, október 3.) Tizenöt évvel ezelőtt láttam utoljára Budapesten a M. Királyi Operaházban Siegfriedet énekelte. Emlékszem, milyen csodálatos est volt. — A „Minden jegy elkelt”-tábla előtt álltunk mi, fiatalok és törtük a fejünket, hogyan juthatnánk be. Sikerült. Összeadtuk a pénziunket, egy nagy, durva kézbe csusztattuk és ott voltunk a mesevilág kellős közepében. Mese volt valóban. Nem volt ragyogó jelenség és inkább kicsinek tűnt a színpadon, mint daliának. Mégis, ha szemben állt az óriás Hagennel, ő volt a nagyobbik. Csodahangja olvadt ezüst módjára ömlött belőle és gesztusai olyan nagyok, igazak, megrázók voltak, hogy senki sem kételkedett benne: Siegfried, a Niebelung-csodálovag elevenedett meg a színpadon. Háborzongató volt, amikor ez a csupa-ezüst-lovag utána néz a két fekete hollónak és a sötét, komor Hagen hátulról lapockái közé dőfi a hosszú bosszulándságát... Mielőtt összeesik, magasra emeli az Istennek lángoló alkonyában égő pajzsot és azután — — —

És most... Fekete néma tömeg. Kalaplevéve állják körül a kaszárnának beálló csarnokos épületet. Ragyogó őszi délután... A nap sugarai visszavarázsolják a nyarat. Virágok, rétek, fák fölött olyan kék az ég és a jegenyék úgy zöldelnek bele a nagy aranykékségbe... Mi ez? A rajnamenti táj? Mintha hallanám valahol a németek szent folyójának mormolását... Valahonnan hősi karéneket is hallatszik... Aztán csönd; mintha komor Hagen basszusa szólna bele a csöndbe átokszavakat... És egyszerre feldübbög Siegfried halotti indulója... Fölriadok és nézek — — —

A prágai krematóriumban vagyok. Elöttem a hamvasztó kemence, köröttem az őszi ragyogása. Nagy gyásztömeg. Burián Károlyt hamvasztják el Siegfried halotti indulója hangjai mellett...

Amikor a zene utolsó ágaskodik, hogy a magasból sötét mélységbe zuhanjon, megnyílik egy zsilip és a krematórium nagy kéményéből sötéten dől a füst... Ez a füst Burián Károly. Az ő csodálatos ezüsttenorja, az ő királyi gesztusai, Siegfried, Tristan, Don Jo-

sé... Mind ebben a sötét füstben vannak benne. És száll, száll a fekete füst, bele a kék égboltba, föl a csillagokig, oda, ahová följutott a nagy énekes hangja, amelytől megremegtek az emberek a földön és a csillagok az égen. (N-r.)

Mintavásárt rendez Arad.

A vásár lakásberendezési és iparművészeti kiállítással kötik egybe.

(Saját tudósítónktól.) Tegnap délután az aradi Sfatul Negustoresc választmányi ülést tartott, a melyen Ádám György elnöklése mellett Faragó Rezső, Reinhardt Gyula, Domán Sándor, Zima Tibor, Antonescu Virgil, Moskovitz Izidor, dr. Vajda Iván és Christea Demeter titkár vettek részt. A választmány foglalkozott az Aradon rendezendő árumintavásár ügyével és a CFR. üzletvezetőség elhelyezésének kérdésével. A mintavásár ügyében a választmány tudomásul vette Zima Tibor kamarai főtitkár ama bejelentését, hogy a vásár rendezését a Kamara vette kezébe s hogy a Kamara elnöksége már a jövő hétre összehívja megalakulás céljából a vásár rendező-

bizottságát, melyet a Kamara delegáltjain kivül az aradi kereskedelmi és ipari érdekképviseletek egy-egy kiküldöttjéből és a kereskedelmi és ipari felügyelők közül kíván megalakítani. A vásár ügyében folytatott eszmecsere során az a terv alakult ki, hogy Arad igen fejlett butoriparára való tekintettel a kereskedelmi mintavásár iparművészeti kiállítással kapcsolassék össze, amelynek jellege nyilvánvalóan a lakásberendezési ipar körét ölelje fel.

Az üzletvezetőség kérdésében az érdekképviseletek folytatni fogják a Sfatul által kezdeti akciót s a választmány elhatározta, hogy a Kamara útján érintkezést keres Timisoarával a további lépések együttes megtétele céljából.

kel rajzolta meg. Zilahy Irén nagyon kedves volt, Misoga László sok szívet alakitotta az udvari bolondot, Sárközy Blanka megszívü anyja volt és szépen beszélt, B. Szabó Gyula csizmadiája karbinetalakítás, Kassay Károly ügyes volt, Szabó Gyula a muskatéros kapitány szerepét szépen énekelte, Károly Klára kedves és közvetlen; a többi kisebb szerepekben pedig Kabos László, Szabadkay Miklós, Darvas Ernő és Sor Jeno járultak hozzá a bemutakozás sikeréhez. A közönség a darabot és a színészeket melegen fogadta, sokat és szívesen tapsolt nekik. A „Mézeskalács” Aradon határozott sikert aratott és a Fekete-szintársulat bemutatkozása szerencsés körülmények között történt meg. A zenekart Kovács Mihály lendülettel vezényelte. — Azonban bántó és a darab finom hangulatával össze nem egyeztethető az a sok izléstelen kiszólás, amelyeket Emőd Tamás rovására engedtek meg maguknak a szereplők. Az udvari bolond kupléja különösen triviális volt. Ezt biztosan nem Emőd Tamás írta. Misoga is elhagyhatta volna. (b. i.)

* Az aradi városi színház heti műsora. Szombaton: Huncut a lány (operett bemutató). Vasárnap d. u. fél 3 órakor: Mézeskalács. Fél 6 órakor: Vén gazember (Mikszáth—Harsányi színmű). Fél 9 órakor Huncut a lány.

* Két vasárnap délutáni előadás. Fekete Mihály, szinigazgató, a kedvezményes jegyek megszüntetésével, a két vasárnap délutáni olcsó helyáras előadással akarja pótolni a kevésbé tehető közönséget. Az október 5-iki első alkalom mindjárt bizonyosságul szolgál, hogy Fekete igazgató különös tekintettel van a vasárnapi jubileumra. A fél hármas délutáni előadásban a nagyszerű szonnyító, a Mézeskalács operett megy, a második előadásul Mikszáth—Harsányi „A vén gazember” színjátéka, amely a prózai személyzet bemutatkozója és maga Fekete Mihály szinigazgató is ez alkalommal lép egyik igen értékes szerepében közönsége elé. A vasárnap esti előadás, a Huncut a lány azonban már rendes helyáras mellett megy.

* Az aradi színházi iroda hírei. Huncut a lány. Ma este mutatja be

a színű az újabb operettirodalom egyik legértékesebb termékét, a Huncut a lányt, amely egyben Lengyel Irénnek, a társulat kiváló primadonnájának is bemutatkozója. Zilahy Irén, Szücs Laci, Misoga László, Kassay Károly, Szabadkay még a szép zenéjü darab főbb szereplői.

* Mihályiné két lánya. Az első hét két operett bemutatója után, a jövő kedden vigjáték-ujdonsággal, Bus-Fekete László Mihályiné két lánya című darabjával jön a színház.

a Színészet Orsován. Tibor Dezső szinigazgató kitünően megszervezett társulatával Orsován a Bajader című operettel megkezdte a magyar színjelölések sorozatát.

* Aradi tanító verseskönyve. Ugy van valahogy, hogy Aradot úgy ismerik az országban, hogy itt sok tehetség van, akik a művészetek terein értékelő talentummal dolgoznak. Vannak, akik a fórumon állanak, vannak kiket a száguldó verseny visszatart, hogy ki is szökkenjenek. Időnként ezek mégis elő-elő bujnak. Ilyen szerénységben meghúzódó poéta-lélek: nagycepcsenyi és muthnai Vladár Menyhért állami tanító, a ki most adta ki „Tavaszi nyár, ősz” címen 30—35 év alatt összeírt verseit. Ezek a versek egy csinos könyvecskében most látnak napvilágot. Most — Ez, csak a költő szerénységével magyarázható. Bizonyos, hogy egyik-másik versének szívesen helyet adtak volna nagyobb igényű lapok is. Verseiben kedves hangulat csillog, hűv, emelkedettség folyik, az ugró szinesség, mesterkéten formája pedig megkapja az olvasót. A lágy, csendes érzések dalmoka. Leíró verseiben sok a jellemző erő, a meleg őszinteség. Tudjuk, hogy az érzések mélyéből fakadtak ezek a költemények, melyeket a mindennapi élet aróbb epizódjai hangoltak. Bár nincs bennük új szó, új dallam, új mondanivaló, öregebb mesgyén mozgók s a 70—80 költeményben akad kivívó furcsaság is, mégis keresetlen közvetlenségükért szívesen la pozzuk. Minden versből költő szó lal meg és bámuljuk, hogy a létért való küzdelmes harc nem tompította benne el az alkotóvágy akaratát, hogy még ma is gyors serénységgel munkálkodik. A verskötet ára 30 lej. A „Vasárnap” nyomdávalat készítette. (V. S.)

STÍNHÁZ MŰVÉSTÉV

Mézeskalács.

Az aradi színház kapanyitása. — Emőd Tamás daljátékának bemutatása.

Ünnepi hangulat uralkodott csütörtökön este az aradi színház nézőterén. Színháznyitás és operettbemutató volt. A zsufozásig megtelt nézőtér feszült figyelemmel várta a függöny emelkedését és Fekete Mihály szinigazgató társulatának bemutatkozását. Szerencsés kézzel választotta meg Fekete Mihály a bemutatkozás es téjének darabját, mert a Mézeskalács magyaros levegőjével és tiszta szép poézisével ígért számunkra, hogy az aradi színház szinpada otthona lesz a magyar szini szezon idejére a zengzetesen szép magyar beszédnek és a magasabb értéket képviselő darabok előadásának. Emőd Tamás bájos, hangulatos és finom poézissal tele

mesejátékához Szirmai Albert pompásan szép és magyaros motívumokkal teletűzdelt muzsikát írt. A kedves mesejáték keretében az udvari bolond életigazságokat mond és a „mézeskalács” a megölt bujdosó katoná mellénye alatt dobogni kezd mert a mézeskalácsot „szív küldte szívnék szívesen”. Nagyon kedves ez a darab, mesejében is, muzsikájában is, nem egyszer könnyeket csalt a közönség szemébe, egyszer a kacagástól, másszor a meghatottságtól. Fekete Mihály társulata jól megállta a helyét. Fogyalmazott, öszszevágó és gördülékeny előadást kaptunk. F. Sugár Teri királynői toaletti szenzációt jelentettek és szavai fenségesen tolmácsolták a királynő emberi érzéseit. Szücs László, a társulat bonvivánja a bujdosó katonát sok szívet és lélekkel játszotta, s ami a legfontosabb: a szerep énekszámait igen szépen énekelte. Hangjában van valami melegség, ami a Szirmaifele magyaros melódiákat nagyszerűen tolmácsolhatta és játéka a katoná alakját markáns színek-

MEGNYILT

Rudolf Mosse
7028

S. EISENSTÄDTER

cluji (kolozsvári) cég

szücs és szörmeáruháza aradi fiókja

ARAD, Strada Alexandri (Salac-u.) 1. sz. alatt
Sándor (v. Kelet) hírlapiroda volt helyiségében.

HIREK

A 48-as szoba titka.

Bizonyítékokat gyűjtenek a gyilkosságért elítélt Carlier kapitány ártatlanságának igazolására.

(Belgrád, október 3.) A fegyverekre ítélt Carlier francia kapitány pórének újrafelvétele érdekében — mint nemrég jelentettük — intenzív akció indult meg Remagne francia gróf és Carlier Susanne, az elítélt kapitány húga részéről, akik a perújítás kieszközölésével Martinac Mija belgrádi ügyvédet bízták meg.

Martinac ügyvéd megbízatásához hivatkozott bizonyítékokat kutat fel arra, hogy a Palace-szálló 48. sz. szobájában Iselli svájci kereskedőt nem lakótársa, Carlier kapitány, hanem egy harmadik személy gyilkolta meg. Az ügyvéd magánszakértők jelenlétében helyszíni szemlét tartott a végzetes 48. számú szobában; s a helyszíni szemle a következő adatokat szolgáltatja: A 48-as számú szoba felett van a 78-as szoba, amelynek ablaka alatt a külső falon függőleges horzsolások vannak. A 48-as szoba ablakának párkányán a bádögfedőlemez behorpadt. Mindez azt sejteti, hogy valaki a felső szobából kötelei leereszkedett és a 48. szoba ablakán beugrott és végrehajtotta a merényletet. A revolver lövés után a képzelt tettes könnyen kiugorhatott a szálloda terra szára, ahonnan vagy valamely földszinti szobán, vagy az olvasótermen keresztül elmenekült.

A Carlier-család ügyvédje erősen bízik abban, hogy sikerülni is fog a kapitány ártatlanságát bebizonyítani, különösen mert állítólag arra is bizonyítékai vannak, hogy Iselli mérgezésének ügye misztifikáció. A fő útkártyákat csak a tárgyaláson hozza nyilvánosságra az ügyvéd és így a gyilkossági per újabb tárgyalása nagy szenzációkat ígér.

— **Majláth püspök hatvanéves.** Majláth Gusztáv Károly, az erdélyi római katolikusok nemesszüli püspöke a napokban ülte meg születésének 60-ik évfordulóját. Ebből a nagy időből három évtizednél többet áldásos működésben, buzgó munkában, áldozatkész tevékenységben itt Erdélyben élt le az őshaja, de ifjúlelkű főpap. Szerény csöndességben elért jubileumáról egész Erdély népe osztatlan tisztelettel emlékezett meg.

— **Hatósági orvosok vizsgálja.** Az egészségügyi minisztériumból — mint megírtuk — leirat érkezett az aradi egészségügyi felügyelőséghez. Ebben a leiratban a kormány elrendeli, hogy az összes erdélyi magyar hatósági orvosoknak román nyelvi vizsgát kell tenni Aradon. A vizsgák október 16-án kezdődnek az egészségügyi felügyelő előtt a kulturpalotában. Ugyanez a miniszteri rendelet közli, hogy az ideiglenesen kinevezett járási körorvosoknak november 1-én hatósági orvosi képesítővizsgát kell tenni Bucarestben.

Castiglioni egyelőre nem megy Bécsbe.

Az olasz Banca Commerciale tárgyalásai bécsi pénzügyi körökkel.

(Bécs, október 3.) Castiglioni Camillo, a híres és népszerű pénzügyember, akinek jelentős szerepe jutott a most felszámolás alatt levő Depositenbank ügyében. Távirati jelentés szerint ma Milánóból Triestbe utazott és Triestben fogja bevárni az ügy további fejleményeit. A legközelebbi napokban fog eldölni, hogy milyen eredményre vezetnek azok a tárgyalások, amelyek a Castiglioni cég és a milánói Banca Commerciale kezdetek. Az olasz bank késznek nyilatkozott már, hogy a Castiglioni cég kötelezettségeit teljesíti és erre a célra 125 millió lírát utalt ki. A pontos státus elkészítése végett a bank két igazgatóját Bécsbe küldte a Castiglioni-céghez. Most az a kérdés a legaktuálisabb, hogy az érdekeltségek, amelyek a bank 300 milliárdot áldoztak, mennyit kérnek a Castiglioni cégtől a bank szanalása érdekében. Ezek az érdekeltségek most egyedül Castiglionitól 100 milliárd osztrák koronát követelnek, amit az olasz bank tülhajtottnak tekint. A Banca Commerciale hajlandó Castiglioni nevében 30 milliárdot áldoz-

ni, többet azonban nem folyósít, mert nem akarja Castiglioni egyetlen érdekeltségét sem megrázkódtatásnak kiténni. Az olasz bank abban az esetben, ha a meg egyezés nem sikerülne, akkor bejelenti, hogy visszavonul a Castiglioni vagyon szanalásától és megtagadja azokat az értékeket, amelyeket Castiglioni a bank javára eddigi követeléseinek biztosítására lekötött. Ezek pedig a Castiglioni-cég vagyontárgyai közül a legértékesebbek: nevezetesen Castiglioni bécsi palotái, birtokai és nem utolsósorban az a bécsi ház, amelyben Castiglioni lakik és amely zsúfolt páratlan értékű műkincsekkel. A milánói banknak ez az eljárása azt a benyomást kelti, hogy az olasz pénzügyet ezzel a lépésével nyomást akar gyakorolni az osztrák kormányra, hogy szüntesse be az eljárást Castiglioni ellen, és ezzel tegye lehetővé, hogy Castiglioni Camillo bántatlanul térhesen vissza Bécsbe. Castiglioni ebben az esetben maga segédkezne a szükséges státus kidolgozásában Bécsben és a milánói bank segítségével meg fog felelni kötelezettségeinek.

— **A magyar igazságügyminiszter a bécsi emigránsokról.** Budapestről jelentik: Egyes lapokban olyan hírek láttak napvilágot, hogy a magyar kormány salvus conductust ad az emigránsoknak, hogy bűnügyük tárgyalásán megjelenhessenek. Egyes lapok arról is tudnak, hogy perösszevonásról lesz szó. Pesthy magyar igazságügyminiszter ezeket a híreket alábbi nyilatkozatában cáfolta meg:

— Egyáltalában nem tudok semmiféle perösszevonásról, vagy bármilyen külön intézkedésről, amelyet az emigránsok letárgyalására nézve életbeléptetni kívánánk. Ha jónak látják az emigránsok, hogy hazatérjenek, ez elé senki akadályt gördíteni nem fog. Természetesen, ha bűncselekmények elkövetőiről van szó, a törvényes rendelkezések alapján a bíróság fog ellenük eljárni. Teljesen a bíróság elbírálásától függ, hogy hazatértek után mi fog velük történni. Semmiféle igazságügyi, vagy közigazgatási hatóság ezenkívül ügyükbe nem avatkozik.

— **Parkirozzák Arad főutonalát.** Arad város tanácsa egyik legutóbbi ülésén érdekes terv megvalósítását határozta el. A határozat szerint a Bul. Regele Ferdinánd (József főherceg)-uton levő parkot meghosszabbítják egészen a Holtmarosig. A téren levő piacot e miatt áthelyezik a Piata Stefan Cel Mare (Béla)-térre. A tanács határozatot a terv kidolgozása végett áttették a városi mérnöki hivatalhoz és a városi főkertészhez. A mérnöki hivatal már elkészítette a tervezetet, amely szerint a parkozás miatt a József főhercegről fel kell szedni a köveket, amelyet a Béla-téren lehet felhasználni. A munkálatok a prefektusi jóváhagyás után azonnal megkezdődnek.

— **Barabás Béla kellemetlen utikalandja.** Kellemetlen kalandja volt a napokban dr. Barabás Bélának, az aradi Magyar Párt elnökének. A jugoszláviai Zomborból, ahol családi ügyben tartózkodott, utazott vissza Aradra. A szerb határállomáson egy egyszerűbb asszony jelentést tett a határrendőrségnek, hogy pénztárcáját, amelyben 3000 dinár volt, ellopták. Az asszony egyben közölte, hogy közvetlen szomszédjára gyanakszik, aki — éppen dr. Barabás volt. A határrendőrség leszállította Barabás Bélát és minden tiltakozása ellenére alaposan átkutatta, majd mikor megállapítást nyert, hogy az ősz politikusnál csak néhány száz dinár van, bocsánatkérések között megengedte, hogy folytathassa utját.

— **Jókai kiállítás Komáromban.** Komáromból jelentik: A Jókai-centennáriumnak alkalmával a komáromi Jókai Egyesület kiállítást rendez, amelyen bemutatásra kerül a város muzeumának Jókai relikviátára, többek között néhány kézirat a nagy magyar mesemondótól. Az egyesület felhívást is adott ki, amelyben kéri mindazokat a szlovénköziakat, akiknél valamilyen Jókai-emlék van, a kiállítás tartására bocsássák az egyesület rendelkezésére.

— **Nem lesz bikaviadal Budapesten.** Budapestről jelentik: Ismeretes, hogy a magyar fővárosban a Ferencvárosi Torna Club bikaviadalt akart rendezni, de a fővárosi tanács nem adta meg az ehhez szükséges engedélyt. A sportklub vezetője Sipőcz polgármesternél újból interвениált, aki azonban kijelentette, hogy a városi tanács határozatát nem veszi revízió alá és így nem tartható bikaviadal Budapesten.

— **Kombinált jegyek a CFR-nél.** Bucarestből jelentik: A CFR. kerületi igazgatói tegnap értekezletet tartottak, amelyen a kombinált jegyek életbeléptetése felett döntöttek. Az utazóközönségnek ugyanis eddig nem állott módjában, hogy kombinált jegyeket váltson, hanem minden olyan esetben amikor valakinek expresszról gyorsvonatra, vagy személyvonatról gyorsvonatra kellett átszállnia, hogy utját megszakítás nélkül folytathassa, a csatlakozás pontján újabb jegyet kellett váltania. Ezen jegyváltások kiküszöbölése, illetve az utazás zavartatlanságának biztosítása céljából az értekezlet elhatározta, hogy a jövőben lehetővé teszik a kombinált jegyek váltását.

NEM JÖN,
mert már itt van és
ma már láthatja
JACKIE COOGAN-t
az aradi Urániában.

— **Elkészült aradi utlevelek.** Az aradi államrendőrség utlevélosztályán a következők vehetik át utleveleiket: Eberwein Mária, Keppich Zsigmondné, Román Róbert, Kánya Gézané, Győrössy Gizella, Harangozó Mihály, Boka Antal, Édi Mária, Sönnenschein Gizella, Pöhm Cecília, dr. Deutsch Izsó, Zelinger Irén, Barics Gyula, Sönnenschein Helén, özv. Jankáné, Kell Rudolf és Timkó Elfa.

— **Razzia Aradon.** Az aradi államrendőrség tegnap éjszaka a város negyedik kerületében razziaát tartott. A razzianak elsősorban az volt a célja hogy összefogdossa az Aradon feltűnően elszaporodott titkos prostitúció áldozatait. Az utóbbi időben ugyanis több jelentés érkezett a rendőrséghez, hogy lelkiismeretlen lánykereskedők üttették fel Aradon tanyájukat és áldozataikat külvárosi lebujsokban és szállodákban helyezik el. A razziaát Cerches Emil és Petrisor rendőrkomiszárok vezették. Végig járták az összes lebujsokat és külvárosi szállodákat, azonban a razzia nem hozta meg a várt eredményt. Néhány gyanús alakot sikerült letartóztatni, akiket a rendőrségre kísértek, mert nem tudták magukat igazolni. Többek között egyik állomás közelében levő szállodában egy fiatal leányra akadtak, akinél semmiféle igazolvány nem volt. A leány elmondotta, hogy Vas Rebekának hívják és egyelőre ismeretlen nevű öregasszony áldozata. A razzia letartóztatta a leányt, aki az öregasszonyról bővebb felvilágosítást nem tudott adni. A kerítőné elfogatására a rendőrség megindította a nyomozást.

GYERMEK - MATINÉ
vasárnap d. e. 11 órakor
JACKIE COOGAN
mint kis bohóc és egy
kétfelvonásos vígjáték
— belépő-díj 10 lej —
az aradi Urániában.

— **Legjobb tanít hegedűt,** zongorát dr. Mezey. Zay. Arad, Strada Bratianu 21.

— Nagy sikasztás egy galati leányiskolában. Bucurestiből jelentik: A galaci „M. Cogalniceanu” leányiskolában az igazgató a tanfijizetés ellenőrzésekor arra a meglepő felfedezésre jutott, hogy a tankeztület jegyzője, Sidi Radulescu kisasszony igen sok növendék tandíját és ösztöndíját elsikkasztotta. A tandíj rovatba azt írta, hogy nincs befizetve, az ösztöndíjnál pedig, hogy folyósított. Mikor a növendékeket felszólították, hogy fizessék be a tandíjat, ezek tömegesen jelentették, hogy ők befizették a tandíjat, de a jegyzőkisasszony nem adott nyugtát, azt mondta, hogy most már nem kell nyugtát adni, mert drága a papíros és a kormány a kiadások csökkentése céljából megszüntette a nyugták kiadását. A jámbor növendékek megnyugodtak a kapott válaszban és nyugta nélkül jelentkeztek az iskolában. Majd az ösztöndíjra jogosultakat utasította el azzal, hogy a tanügyi kormány megtagadta az ösztöndíj folyósítását. Eddigelé több mint 100.000 lej elsikkasztását állapították meg. A sikkasztó tanítókisasszonyt letartóztatták.

— Véres verekedés. Márku György temesvári villamos kalauz a Koronaszálló söntésében egy verekedésből kifolyólag súlyos sérüléseket szenvedett. A mentők a kórházba szállították.

— A százéves Puskin. A közeli hetekben ünneplik Oroszországban Puskinnak, a költőnek százéves születésnapját. Csaknem ezzel egy idejűleg találták meg Borovicsban, amely a nizzsijnovgorodi kerület egy kis faluja, Puskinnak tiz ismeretlen kéziratát. Ezek régebben egy Potilow nevű orosz ur birtokában voltak és öt közülük francia, öt pedig orosz nyelven íródott. Az egyiket például francia nyelven kezdte írni és orosz nyelven fejezte be a költő. A kéziratok között vannak versek, amelyek Napoleon egyiptomi hadjáratait dicsérik, mások viszont forradalmi kátfakterű katonanóták, amelyeket I. Miklós cár idejében írt a híres orosz költő.

— Három halott egy csésze kávé miatt. Párisból jelentik: Lyonban egy korcsma tulajdonosnője zárni akart, amikor egy vendég még egy csésze kávéért. Az asszony viccelve megjegyezte, hogy pont most kéri kapuzárás előtt és kiment a konyhába, hogy behozza a kávé. A vendég nem értette meg a viccet, kirohant a konyhába és felpofozta az asszonyt. Erre az asszony öccse nekiment a vendégnek, de ez revolvért rántott elő és lelőtte az asszonyt. Az asszony öccse erre borotvával elvágta a vendég torkát, aki mikor összesett még két lövéssel letériteite gyilkosát és aztán meghalt.

— Bartók Béla, a nagynevű zeneszerző és zongoraművész október hó 9-én, csütörtökön tartja hangversenyét az aradi kulturpalotában. — Jegyek előjegyezhetők Oláh Sándor könyvkereskedésében Arad, Minorita-templom mellett.

— Az aradi pénzügyigazgatóság új hivatalos órái. Az aradi pénzügyigazgatóságon ma kiadott felsőbb rendelkezés következtében október 4-étől a hivatalos órák megváltoznak. A rendelkezés értelmében naponként 8-tól 2-ig lesznek hivatalos órák, hétfőn és pénteken azonban délután 4-től 7-ig is tartanak hivatalos órákat, de a délutáni órákban feleket nem fogadnak. A délutáni hivatalos órák célja, hogy hozzájáruljon a napi hét órához, amit a törvény előír a közhivatalok hivatalos idejeképpen. Pénztári órák továbbra is úgy az állampénztárnál, mint az adóhivatalok pénztárainál 8-tól 12-ig lesznek.

— Romlott tojást árulnak Aradon. Az utóbbi időben számos panasz érkezett az aradi államrendőrséghez és a városi orvosi hivatalhoz, hogy az aradi élelmiszerpiacokat elárasztják romlott vagy apadt tojásokkal és az élelmiszerárusoknál napok óta nem lehet jó tojást vásárolni. Az illetékes hatóságok megtudták, hogy a hajnalban Aradra érkező kofákat ügynökök veszik körül, akik elcsalják őket a lakásukra vagy más zárt helyiségbe és villanylámpa segítségével egytől-egyig átvizsgálják a tojásokat. A jót kiválogatják és a rosszakat visszaadják a kofáknak, hogy bocsássák áruba az élelmiszerpiacra. Ennek következtében a közönség nem kaphat friss tojást, mert az ügynökök az összevásárolt tojásokat elszállítják Aradról. Taban rendőrszektör kijelentette, hogy a legrövidebb időn belül intézkedik, hogy az aradi piacon megszűnjön az élelmiszerügynökök lelkiismeretlen üzemei. Dr. Cucu Vazu városi főorvos ma délelőtt elrendelte, hogy egészségügyi raziák által kényszerítsék a kofákat jó tojások árúítására.

— Vasuti katasztrófa az alagutban. Berlinből jelentik: Borzalmas vasuti összeütközés történt Mainz közelében az egyv. vasuti alagutban. A Mainzból eltávozott baseli gyorsvonatnak egy mozdonydefekt következtében az alagut közepén meg kellett állnia. Mivel koromsötétség volt, állandóan jelzőseket adott le, nehogy egy másik vonat az alagutba szaladjon. Azonban hasztalan. Az utána következő személyvonat teljes inenésébességgel nekiszaladt az alagutban veszteglő vonatnak, amelynek több kocsija pozdorjává zuzódott. A pánik borzalmas volt, mert a sötétség következtében az utasok semmit sem láttak. Csak a sebesültek nyöszörgése és segélykiáltása hallatszott. Végre egy vasutas, aki sértetlen maradt Mainzba gyalogolt, ahonnan katonái segély érkezett. A mentés megkezdődött és eddig hat halottat és 15 súlyos sebesültet huztak ki a romok közül, azonban valószínű, hogy sokkal több van ennél. A forgalom szünetel ezen a vonalon és vizsgálat indult meg, hogy kinek a hanyagsága okozta a súlyos szerencsétlenséget.

Maxim mulató csillaga

(Osztrigás Miel.)

Szalón vigjáték. P. MENICHEL-vel

vasárnaptól az aradi

Apollóban

— Az aradi katolikus gimnázium pótérettségije. Az aradi katolikus főgimnázium bukott nyolcadosztályos növendékei a napokban tettek pótvizsgát és érettségit Temesvárott a közoktatásügyi miniszter által delegált vizsgabizottság előtt. Tizenöt növendék jelentkezett pótérettségire és ezek közül tizen sikeresen tették le az érettségi vizsgát, öt növendék pedig javító érettségire utasított.

— Elitelték a rabló folyamőröket. Budapestről jelentik: A hadbíróság mai folytatolagos tárgyalásán ítékezett a három folyamőr felett, akik mint annak idején a Közlöny megírta — egy Király-uccai ékszerész ellen rablótámadást követtek el. A bíróság Dömötör Józsefet öt évi, Kövesi Árpádot három és fél évi súlyos börtönre ítélte. Papp Rezsőt, a harmadik folyamört a bíróság felmentette a rablás vádjáról, de szökése miatt 3 havi súlyos börtönre ítélte. A vádlottak megnyugodtak az ítéletben, míg az ügyész három napi megfontolási időt kért.

„Grófnóból” — báróné.

A híres mozistar érdekes pályafutása. — Hogyan lett a cluj polgármesterleányból a mozi művésznője.

(Saját tudósítónktól.) Az új magyar mozistar most Eszterházy Ágnes, aki külföldön aránylag rövid idő alatt óriási népszerűsége tett szert. A moziplakátok óles reklámokon hirdetik Eszterházy Ágnes „grófnőt” és a kommunikék sem felejtik el hozzátenni, hogy ősrégi magyar arisztokrata családból származik és pusztán kedvtelésből ment a mozihoz. Az új mozcisillag, aki kétségen kívül igen tehetséges művésznő — nem grófnő. Leánya Eszterházy Lászlónak, Kolozsvár utolsó magyar helyettes polgármesterének, aki az impérium átvétele után költözött fel családjával Budapestre. Eszterházy Ágnes ott kedvet kapott a színi pályára és a Városi Színházban lépett fel a Bucsukeringő operettben. Később „A szerelem mindent legyőz” magyar filmben lépett fel és itt látta meg Kertész Mihály, a bécsi Sascha filmgyár főrendezője, aki leszerződte Schnitzler Artur híres Ifjú Medardus című regényéből készült film fűszerepének eljátszására. Ezzel egy csapásra híresség lett. Röviddel első nagyobb filmsikere után elcsábította a berlini Trianon filmgyár és azóta ott játszik. Érdekes, hogy Eszterházy Ágnesről a párisi Figaro is írt nagy cikket, amelyben mint hercegnőről emlékezett meg róla. A tény az, hogy a batos és feltűnő szépségű moziszenésző sohasem volt grófnő vagy hercegnő, mind a mellett most mégis az arisztokráciához tartozik, mert nemrégiben férjhez ment Konrád báróhoz, a német főúri társaság egyik ismert és előkelő tagjához.

Óskori ásatások

a pecska — szemlaci határon.

Roska professzor folytatja tudományos munkálkodását.

(Saját tudósítónktól.) Aradváros, Aradvármegye és a Kölcsey-Egyesület támogatásával dr. Roska Márton egyetemi m. tanár az elmúlt év nyarán újra megindította a prehistorikus ásatásokat a pecska — szemlaci határon lévő Nagy-Sáncon. Már a tavalyi év eredménye is kielégítő volt. Az újkőkori ősember számos primitív szerszáma, ékszere és cserépedénye került felszínre. E leleteket Roska professzor az aradi Kulturpalotába szállíttatta és tudományos elrendezését, osztályozását mostanában végezte el.

Az idén 15.000 lej állott a tudós professzor rendelkezésére, mely összegből 5000 lejt a Kölcsey-Egyesület adott. Roska tanár a múlt héten végezte tudományos kutatásait, még nagyobb szerencsével, mint tavaly.

A Kölcsey-Egyesület megbízásából Bérczy Lajos főtábornok és Schweitzer József dr. tanár utaztak ki az ásatások színhelyére, ahol Roska professzor begyakorolt emberei épen egy új szelvény feltárását kezdték meg. A 15 méter hosszú és három méter széles szelvényt a tavalytól eltérően észak-déli irányban ásatta a tanár, aki a hatalmas telep temetkezési helyét szeretné megtalálni. Egyelőre azonban óskori sírokat nem talált, de réz- és bronzkori leletek rendkívül érdekesek és értékesek. Különösen feltűnnek a nagyszámú gabonamorzsoló kövek, mint kétségtelen bizonyítékok az óskori gabonagazdálkodásra. Rendkívül érdekesek az úgynevezett tüzikutyák, melyeknek ék- és gömbalakjuk van és rendszeren a kiásott óskori tüzhelyek körül fekszenek. Ezekre állította az ősember faze-kait. Érdekes, hogy ezek az eszközök kettős célt szolgáltak s így az ősember gyakorlati érzékéről tesznek tanubizonyosságot. Egy részükön oldalt lukak vannak, melyeken keresztül zsinórt fűztek s halháló nehezítéknek is használták. Legmeglepőbbek a szépen égetett és gyakorlott technikára valló cserépedények, halsütők, egy- és kétfülvű bögrék s nagyobb edények. A kőkori ember csontból és kőből készült szerszáma sem hiányzik, de mindegyik sokkal finomabb kivitelben.

A békés szerszámok mellett a létért folytatott küzdelem eredményes megvívására szolgáló kőbuzogány, szépen csiszolt és közepesen ártott, botra húzható egyik példányát is megtaláltuk.

Sajnos, azonban a kronológiai sorrend és a telepnek más telepekkel való összefüggése még nincs megoldva. Ez a feladat számos metszet feltárását követeli, ami azonban igen nagy pénzáldozatot jelent. Azokban a körökben, ahol érdeklődés mutatkozik a tudományos ásatások iránt, felmerült az a gondolat, hogy jövőben cserkészcsapatokat is használjanak föl erre a célra. (Dr. Schweitzer József.)

Legjobb gyermekápoló

Höfer 1. számú gyermekhintőpora, Höfer Baby oreme. Kapható az összes patikákban, drogeriákban és illatszertárakban

KÖZGAZDASÁG

Párisban 9.85, Zürichben 2.70 a lej

(Saját tudósítónktól.) A svájci frank tegnapi világpiaci emelkedése után az összes valuták árai tegnap alászálltak Zürichben a román valuta kivételével, amely a mai zürichi zárjárfolyamban emelkedett és elérte újból a 2.70-es magasságot, a többi valuta jelentéktelenen estek vissza Zürichben. Így a dollárt 522.50-es, a francia frankot pedig 27.50-es kurzuson jegyezték. A belföldi devizapiac üzletelen.

HELYI VALUTAÁRAK. (Október 3.) Francia frank 11, svájci frank 37, dollár 185, dinár 2.60, szokol 5.70, lira 8.50, angol font 870. **Kifizetések:** Budapest 400, Bécs 367, Prága 5.75, Zürich 36.80, Milano 8.50, London 855, Páris 10.20, Newyork 187, Belgrád 2.65.

ZÜRICHI NYITÁS. (Október 3.) Amsterdam 202.37.50. New-

Moratorium a külföldi tartozásokra. Bucurestiből jelentik: A minisztertanács hozzájárult a kereskedők külföldi tartozásaira vonatkozó moratorium meghosszabbításához azaz az államokkal szemben, amelyekkel a megegyezés még nem jött létre. A moratorium meghosszabbításáról szóló rendelet holnap jelenik meg.

Piaci árak. Az aradi pénteki heti piac élénk volt. Az árak a következőképpen alakultak: Ugorka 3-5 drb. 1 lej, zöld kukorica 1 lej, burgonya kilónként 3-4-5 lej, zöld bab 3-5 lej, tojás 2 lej, tej 6-7 lej, tehénturó 12-14 lej, juhturó 35 lej, vaj 80-100 lej, körte 10-12 lej, alma 4-6 lej, szőlő 16-20 lej kilogrammonként. A majorságpiacon liba 160-200, ruca 60-100, tyúk 70-100, csirke 50-70 lej. A gabonapiac: árpa 620-640, kukorica 550-560, új kukorica 330-350, rozs 500-510 lej métermázsánként.

Bilincsekben az aradi bíróság előtt.

Az aradi törvényszék vádlottait megvasalva kísérték a bíróság elé. — A betörő-diák izgalmas harca a detektívekkel.

(Saját tudósítónktól.) Az állásából távozó dr. Ursu János aradi táblabíró, az aradi törvényszék büntetőtanácsának elnöke ma tartott utóljára több bűnügyben tárgyalást. Tapoloveanu Illes diák alotti sok súlyos bűncselekményekkel vádolva a törvényszék előtt. Tapoloveanun — mint a mai főtárgyaláson kiderült — tulajdonképpen Muzelin Zámfirnak hívják, és egy ismeretlen helyre szökött barátjával Aradon, valamint Bucures-tiben több betörést és rablást követett el. A veszedelmes fiatal gonosztevőt az aradi államrendőrség két detektívje az elmúlt év decem-

york 522.50, London 2328.50, Páris 27.50, Milano 22.85, Prága 15.57.50, Budapest 0.0068, Belgrád 7.20, Bucuresti 2.65, Varsó 0.0001.00, Bécs 0.0073.50.

ZÜRICHI ZÁRLAT. (Október 3.) Amsterdam 202.30, Newyork 522.50, London 2330.50, Páris 27.50, Milano 22.82.50, Prága 15.65, Budapest 0.0068, Belgrád 7.20, Bucuresti 2.70, Varsó 0.0001. Bécs 0.0073.50.

BUCURESTI TÖZSZEZÁRLAT. (Október 3.) **Kifizetések:** Páris 10.14, London 850, Newyork 190.50, Milano 8.40, Zürich 36.65, Bécs 0.0027, Prága 5.70. **Valuták:** Napoleon 750, Léva 1.40, török lira 1.13, angol font 850, francia frank 10.80, svájci frank 35, lira 8.60, drachma 3.50, dinár 2.60, dollár 191.50, lengyel márka 0.000360, osztrák korona 0.0029, magyar korona 0.0027, szokol 5.60.

berében tartóztatta le az egyik éjjeli mulatóban. Muzelin Tapoloveanu feltűnő gyanusan viselkedett, s a mulatóhely egyik alkalmazottja észrevette, hogy hatalmas browningot szorongat a zsebében. Szólt az éjjeli mulatóban tartózkodó két detektívnek, akik igazolásra hívták fel a gyanús fiatalembert. Muzelin kivett egy Tapoloveanu Illes névre szóló Bucurestiben kiállított személyazonossági bizonyítványt, átadta a detektívnek, majd hirtelen kifutott a helyiségből. A két detektív üldözőbe vette a szökni akaró fiatalembert. Az üldözőkhöz a közelben posztoló rendőr is csatlakozott. Amikor Muzelin észrevette az egyenruhás rendőrt, három lövést adott üldözői felé. Az egyik golyó a rendőr vastag bundájában megakadt, kettő pedig célt tévesztett. Több, mint egy óras izgalmas hajszát követően elfogták Muzelint, bekísérték a rendőrségre, ahol beismerte, hogy számos bűncselekmény terhelte lelkiismeretét. Átadták az ügyészségnek, amely tizrendbeli betörés, két rendbeli rablás, azonkívül szándékos emberölés kísérlete miatt emelt vádat Muzelin Zámfir ellen. A mai tárgyaláson Pausesti ügyész és dr. László ügyvéd a bizonyítási eljárás kiegészítése végett kérték a főtárgyalás elnapolását. A bíróság helyt adott a kérelemnek.

Códran Demeter és Cirilla András rovottmultu tolvajokat kétrendbeli betörésért a bíróság két két évi börtönbüntetésre ítélte. Feltűnő volt, hogy ma az összes vádlottakat összeláncolva vezették az ügyészségi fogházból a büntetőbíróság elé. A vádlottak bilincsekben való elővezetésére felsőbb helyről jött rendelkezés.

Dramát legjobban Shakespeare írt; de poloskát egyedül LOVAS írt. Arad, Str. Oituz (Illés-u.) 111.

MOZI

xx Jackie Coogan a világ legkedvesebb kis bohóca az aradi Urániában. Megérkezett a legújabb Jackie Coogan film — A kis bohóc — melyet ma szombaton mutat be először az aradi Uránia. Jackie Coogan nem kell már bemutatni Arad közönségének, még élénken emlékszik mindenki a Fiacskám, Diddy és a kölyökben — produkált játékkára. A kis bohócban pedig felülmúlja még eddigi alakításait is. Báj, harmonia, ötlet és ami a legfontosabb: szív minden-minden kifejezésre jutott legújabb alakításában a kis bohócban. — Ezt megelőzőleg egy kétfelvonásos amerikai vígjáték is bemutatásra kerül. Előadások kezdete fél 5, 6, fél 8 és 9 órakor. Vasárnap d. e. 11 órakor gyermekeknek mutatják be a Jackie Coogan-filmet. Belépődíj 10 lej.

xx Ma szombaton utóljára vetíti az aradi Apolló mozgószínház a „Két lélek” című hatalmas filmet. A főszerepet Eszterházy Ágnes, az arisztokratikus szépségű filmdiva alakítja közvetlen művészettel. A film hosszúságára való tekintettel az előadások két óra hosszat tartanak és 5, 7 és 9 órakor kezdődnek.

xx Maxim mulató csillaga (Osztrigás Mici) című kedves szalon vígjátékot vetíti vasárnapról kezdve az Apolló mozgószínház. Annyi báj van ebben a kedves vígjátékban, mint valami tündérmesében, a modern élet rózsaszín képe ez a darab, amit az ügyes rendező ötletessége finom vídám jelenetekkel tarkított és nagyszerű kellemes szórakozásul szolgál a moziközönségnek. A főszerepet D. Menicheli játssza.

xx Az előadások vasárnap az Apollóban fél 5, 6, fél 8 és 9 órakor, hétfőn délután fél 5 órakor kezdődnek.

Szombat, vasárnap, hétfő, kedd

Jackie Coogan

a kis bohóc főszerepében.

Ezt megelőzi egy kétfelvonásos bohózat az aradi

Urániában.

Előadások kezdete hétköznap fél 5, 6, fél 8 és 9, vasárnap 3, fél 5, 6, fél 8 és 9 órakor.

Cenzurat: Prefectura Judetului.

Felelős szerkesztő: RÉTHY JÓZSEF.

Szőrmebundák

készen és rendelésre

kaphatók

Joanovits Antal szücs
Arad, Bulev. Regina Maria 9.
(Neuman-ház.) Alapítva 1882.

NYILTTÉR.

E rovat alatt Rözlöttékért nem vállalunk felelősséget.

Felhívás.

Lengyel Balázs biztosítási ügynök Arad.

Most már ezuton szölitjuk fel, hogy inkasszó és egyéb elszámolási kötelezettségének a törvényes következmények terhe mellett tegyen eleget. 5629

HELVETIA Biztosító r. t.
aradi vezérügynöksége.

ÉRTESÍTÉS.

Van szerencsém a nagyrabecsült közönség szives tudomására hozni, hogy Arad, Str. Brancovici (Lázár Vilmos-u.) 1. sz. alatt a mai napon

fehérnemű

varrodát nyitottam,

hol mindennemű fehérneműk varródát felelőség és szolid árak mellett vállalom. — Tisztelettel:

Kozsinek Elemérné.

Nagy őszi vásár

az

ORIENT

divatáruházban

ARAD,

Bulev. Regina Maria 16.
(Salacz-uca sarok.)

1 m. 140 cm. széles gyapju Velour kabátkelme Lej 375.—
1 m. 140 cm. széles divat csikos Velour ... Lej 425.—
1 m. 140 cm. széles tiszta gyapju női ruha kelme Lej 350.—
1 m. 150 cm. széles sötét-kék gyapju szövet Lej 550.—
1 m. 140 cm. széles Caracoul plüsch ... Lej 450.—
1 m. selyem marocain Lej 325.—
1 m. mintás liberty béles Lej 60.—
1 m. órna zephir ... Lej 33.—
1 m. mosó delain ... Lej 23.—
1 pár fátjol harisnya Lej 98.—
1 m. 150 cm. széles tiszta gyapju futószőnyeg Lej 275.—

Valódi angol velourek, szillipiőshök kabátra, Velour chifonok, férfi ruha szövetek állandó nagy raktára. Mélyen leszállított árak!!

Mintákat vidékre ingyen és bérmentve küld.

Valódi angol szövetek

télikabát, raglán ruhaszövet

Székelyné,

Arad, Piața Avram Iancu 20 (Szabadság-ter).

Maponta inditunk futárt Clujra (Kolozsvárra). Magyar és cseh vizumot **Sándor** (volt Kelet) Hirlapiroda, Arad, Bul. Regina Maria 10. Hajos gyógytár mellett. 36 óra alatt szerzünk.

Menyasszonyi fényképeket a legszebb kivitelben készít Bornstein photo-salon ARAD, (uj Neuman-ház.)

ANTALFY szücsmester Szörmeáruk átalakítását jutányosan és pontosan eszközölöm. Nagy választék színes és fekete rókákban. 5501
Arad, Str. Matei Corvin (Hunyadi-u.)

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tudnivaló az apróhirdetésekről: Az apróhirdetések díját szaruk szerint számítjuk. — Minden szó hirdetésre ára hétköznap 2 lej 50 ban, vasárnap 3 lej. — Vastagabb betűvel 5 lej, illetve 6 lej. — A vastagabb betűvel kívánt szarukat aláhúzással kell jelezni. — Hirdetéseket d. u. 5 óráig vesztünk fel. — Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. — A legkisebb hirdetés ára 10 szócik hétköznap 25 lej, vasárnap 30 lej. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva aradati alakjában nem közölhető, azt minden egyes esetben magáról változtassa, illetve helyesbítse.

Levelezés.

FIATAL, özvegy asszony, korrekt úriember szorélyen támogató barátságára vágyik. „Lakással rendelkezik” című leveleket Wallinger hirdetője Arad továbbítja. 15.097

INTELLIGENS fiatal uriaszony egy idősebb uriember barátságát keresi, ki őt anyagilag támogatná. Leveleket „Kék szemű” jellegre az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kér. 5638

Alkalmazás.

FIZETŐ és tanulóleányok fehérnemű varráshoz felvétetnek. Kozsineké Arad, Str. Brancovici (Lázár V.-ucca) 1. 5632

ÜGYES kiszolgáló leány, vagy boríu, ugyanott szakácsnő felvétetik. Arany kerék vendéglő Arad. 5626

GÉPÉSZ, bármilyen üzemet vállal. Több évi gyakorlattal. Kiss Imre villamos állomás raktárnoka Arad. 5627

ÁPOLÓ betegápoláshoz ajánkozik. Arad, Strada Minervei (Ilona-ucca) 36. 5621

ORVOSI RENDELŐBE egy kisasszony és egy inas felvétetik. Jelentkezni reggel 8—10 Dr. Erdősnél Arad, Str. Eminescu 6. 5619

JÓHÁZBÓL való fiu tanulónak felvétetik Nou Adolif útszer. és vasútiútben Sebis (Borossebes.) 5632

VILLANYSZERELŐT állandó munkára felveszek. Gáspár műszerész Arad, Str. Horia 2. 5330

Vétel és eladás.

TENGERI daráló, 4 lóerős villamos motor és körüírész eladó. Virág Kálmán Arad, Bul. Carol I. 7. 5620

KEVESET használt italmérsi berendezés eladó. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5625

OLCSÓN kapható 12 személyes ezüst evőeszköz, Biedermayer szalon, antik szekrény, interziás consol-tükör, könyv szekrények, íróasztalok, trimo, szekrények, fotelek, háló- és szalon berendezés, börgarnitúra, 12 személyes étkező servisz, csokor-úti csésze, tálkák, szeszlő, szőnyegek, festmények, dísz tárgyak, antik török schálak, kézimunka ágyterítő, gramofon, stb. Arad, Strada Consistorului (Batthyány-ucca) 12. I. em. jobb alatt. 1000

KÉSZ RÓKA-BOÁK a leg-**ZAGONYI** Str. Consistorului (Batthyány-u.)
szébb kivitelben **KAPHATÓK** szücsületében Arad, tés legolcsóbb árban eszközölendők.

HARISNYA még mindig a régi olcsó árban és **BOGYO A.** Arad, Str. Eminescu 13. szám
jó minőségben szerezhető be!
Mind az színes órna, fátol, főr és pamut minőségben, 20 lejtől 148 lejtig. Férfi és gyermek harisnyák 18 lejtől, gyermek szvettarok 90 lejtől. — Női jumperok és jumper pamutok, rövidárak stb. nagy választékban. 4936

EGY rövid, keresztúros, Pokorny-féle zongora eladó. Arad, Strada Greceanu (Perényi-ucca) 5. I. em. 5602

KITUNÓ zongora, új, elsőrangú bécsi gyártmány, fekete színű, keresztúros, azonnal eladó. Cim Freund Timișoara Piața Traian 4. 5624

SMIDT DROS látható írású amerikai írógép sűrűsően eladó. Megtekinthető az aradi Fehér Kereszt mellett levő dohánytörszében. 5639

PIANINO, hárfá pedálos, palisander bécsi gyártmány eladó. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5662

GYERMEKKOCSI eladó. Arad, új Neuman-ház házfelügyelőnél. 5628

BIZOMANYBA VESZÉK complete szobaberendezéseket, butorokat darabszámra, szőnyegek, ezüst, mü, antik, bronz és dísz tárgyakat, ékszereket, festményeket, féhérneműeket, szőrméket stb. — Arad, Strada Consistorului 12. (Batthyány-ucca.) I. em. jobb. 1000

NAGY ÜSTHAZ tisztel, jó állapotban levő fehér gyermek-ágy, jutányos áron eladó. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 900

Ezüst tárgyakért

ékszerekért, törmelék arany és ezüstért, mü fogakért
Igen magas árakat fizet
KUN JOZSEF ékszerész Arad,
Bulv. Regina Maria

Üzletek.

VILLANYERŐRE berendezett gyárüzem teljesen berendezve eladó. Cim: Wallinger hirdetőjében Arad. 15093

Ingtalan.

ELADÓ SZABADKÉZBŐL és azonnal átvehető 85 kat. hold szántóföld gazdasági felszereléssel, tanyaépületekkel, az országot mentén. Lugojtól 7 km. Cim: Sima Aurel főszemesész Bálinc (Krasó-Szörény m.) 5623

Magánházak,

tőkebefektetésre alkalmas bérházak elfoglalható lakásokkal, szőlők, tanyaöbirtokok, üzletek, kedvező fizetési feltételek mellett vehetők az (—) (—) (—)

URANUL-IRODA utján Arad, lőpostával szemben. 16.057

Részvényalírási felhívás.

1923. évi április hó 22. megtartott rendes évi közgyűlésünk alaptőkénknek felemelését elhatározván és a „Comisiunei Speciale Economice” előterjesztésére a rom. kir. kereskedelmi- és iparügyi minisztérium 143472—924. sz. a. hozott határozatával alaptőkénknek 6.000.000 lejre való felemelését engedélyezvén, ezen engedély alapján kibocsájtandó 15.000 darab egyenként 200 lej névértékű részvényt az alábbi feltételek mellett ezemel aláírás alá bocsájtjuk:

1. Részvénytársaságunk régi részvényesei egy (1) darab régi részvény alapján elővételi joggal bírnak egy (1) darab új kibocsájtású részvényre 210 lej kibocsájtási áron, mely összeg a jegyzés eszközlése alkalmával egy összegben egyszerre fizetendő.

2. Ez elővételi jogot gyakorolni kívánó régi részvényesek kötelesek régi részvényeiket a részvényjegyzés alkalmával bemutatni, hogy azokra az elővételi jog gyakorlása megfelelő módon rávezethető legyen.

3. Amelyik részvényes elővételi jogát a jegyzésre kizűzött határidőn belül nem gyakorolja és arra egyidejűleg 210 lejt be nem fizet, az elővételi jogát elveszti és az ilyképen visszamaradó részvények az igazgatóság belátása szerint fognak a részvényeket jegyzők között felosztani.

4. Az új részvényekre befizetett összegek után a befizetés napjától 1924. december 31-ig terjedő időre évi 12% kamat fog a lefizetésekor megtérített.

5. A tőkeemelésre kiadott engedély értelmében az új részvények jegyzésére csakis román állampolgárok lévén jogosultak, ezen körülmény fennforgása a részvényjegyzés alkalmával megfelelő módon igazolandó.

6. A részvényesek a részvényeseket megillető összes jogokat az új részvények alapján 1925. évi január hó 1-től kezdve gyakorolhatják.

7. A részvények jegyzésének határideje 1924. évi október hó 6-án kezdődik és 1924. évi november hó 15-ig bezárólag tart.

8. A jegyzések és befizetések Aradon, intézetünk főpénztáránál, vagy pécskai fiókintézetünknel teljesítendők.

9. Az ujonnan kibocsájtás alá kerülő 15.000 darab részvény,

jegyzéséből befolyó összegből 3.000.000 lej az alaptőkéhez, az új részvények kibocsájtásával kapcsolatos költségek levonása után fennmaradó összeg pedig a tartalékalaphoz fog csatoltatni.

Ezennel felhívjuk t. részvényeseinket, valamint a részvények iránt érdeklődőket, hogy a fentebb kizűzött határidőn belül az új részvények jegyzése és befizetése iránt saját érdeklükben intézkedni sziveskedjenek.

Kelt Aradon, 1924. évi szeptember hó 20-án. 5547

Arad Csanádi Gazdasági Takarékpénztár Részvénytársaság Igazgatósága.

Aradon, a főuton kiválóan alkalmas több helyiségből álló **iroda kiadó.** Érdeklődők adják le címüket az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5618

Ha szép akar lenni, használjon **Kulka-féle** Lilliomtej-crémot, Lilliomtej-csappant és Lilliomputert.

Kapható kizárólag: Városi gyógyszerár a „Fekete Sas”-hoz, Timișoara, Szt. György-tér. 591

5622 Értésitem a nagyérdemű hölgyközönséget, hogy **megérkeztem kalapujdonságaimmal!** Minden héten új választék kalapokban, díszekben, szalag- és iparműszeti dolgokban. Kiváló tisztelettel: **PAULINA DEIN PAULA, ARAD.**

Aradon, a főuton **raktárhelyiség** tüzfű, építőanyag árusítására azonnal, **üzlethelyiségek** májusra kiadók. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5616

Rudolf Mosse 7015
Tégla
nagymeretű, kitűnő minőségű
10122 **cserép**
duplafalcos 253. sz. legjobb minőségben, legjutányosabb árban kapható
Pollák Sándor
gőztéglagyárában, Aradon.

Tiberiu Soltész cérnagyári lerakat Arad, Str. Matei Corvin 1.

Legolcsóbb beszerzési forrás Schutz-nál Arad, Str. Eminescu 28—30. ahol kizárólag angol és brünni férfi szövetek, szabókellékek állandó nagy raktára. (Deák F.-ucca).